

Hans J. Morgenthau

Polityka między narodami

Walka o potęgę i pokój

Tematyka

1. Potęga narodowa
2. Składniki potęgi narodowej
3. Ewolucja potęgi narodowej
4. Równowaga sił
5. Wzory równowagi sił
6. Struktura równowagi sił

Potęga narodowa

- **Naród:**
  1. byt empiryczny
  2. prowadzi politykę zagraniczną za pośrednictwem państwa
- **Nowoczesny nacjonalizm** - jednostki identyfikują się z potęgą i polityką narodu
- **Normy** postępowania i rozwiązania instytucjonalne ograniczają jednostkowe dążenie do władzy
- Jednostki identyfikują się z **aspiracjami** do potęgi swojego narodu
- **Symbole narodowe** – instrumenty identyfikacji jednostki z potęgą narodu

Składniki potęgi narodowej

1. Geografia

Naturalna granica

2. Zasoby naturalne:

- żywność
- Surowce

Samowystarczalność

3. Potencjał przemysłowy

Supermocarstwo

Składniki potęgi narodowej

4. Gotowość bojowa:

- Technologia
- Przywództwo
- Liczebność i jakość sił zbrojnych

Kompleks militarny

5. Ludność:

- Rozmieszczenie
- Trendy demograficzne

Liczebna populacja

Składniki potęgi narodowej

6. Charakter narodowy

Cechy intelektualne i moralne

7. Morale narodowe

Wsparcie polityki rządu

8. Jakość dyplomacji

Wysoka jakość służby dyplomatycznej

*„Morale narodowe jest duszą potęgi narodowej,
zaś dyplomacja - jej mózgiem”*

Składniki potęgi narodowej

9. Jakość rządu

Dobry rząd zapewnia:

1. Równowagę między zasobami materialnymi i ludzkimi, które tworzą potęgę narodową, a realizowaną polityką zagraniczną ;
2. Równowagę między zasobami;
3. Poparcie społeczne dla polityki zagranicznej

Składniki potęgi narodowej

Podsumowanie

Aby osiągnąć sukces w polityce zagranicznej i wewnętrznej
rząd powinien:

- ❖ uznać, że istnieje nieunikniony konflikt między wymogami dobrej polityki zagranicznej a preferencjami opinii publicznej
- ❖ uznać, że jest przywódcą a nie niewolnikiem opinii publicznej
- ❖ walczyć o to co uważa za podstawowe minimum dobrej polityki zagranicznej

Ewolucja potęgi narodowej

- **Piramida** potęgi narodowej
- Ocena teraźniejszej i przyszłej potęgi państw jest serią **przeczuć**

Ewolucja potęgi narodowej

- Typowe **błędy oceny**:
  1. Nieskorelowanie potęgi jednego państwa z potęgą innych państw
  2. Nieskorelowanie rzeczywistej potęgi w danym momencie z potencjalną potęgą w przyszłości
  3. Przypisanie znaczenia jednemu z czynników przy pominięciu pozostałych

Ewolucja potęgi narodowej

GEOPOLITYKA

- Czynniki geografii determinuje potęgę i los państw
- Podstawowa koncepcja : **przestrzeń**
- Przestrzeń jest statyczna, jednak zamieszkujące ją ludy są dynamiczne
- Ludy podejmują ekspansję drogą podboju przestrzeni
- Potęga państw jest zatem funkcją wzajemnych relacji podbitych terytoriów

Ewolucja potęgi narodowej

NACJONALIZM

- Najważniejsze zadanie państwa: zachowanie charakteru narodu
- Postulat :
„ Jeden naród – jedno państwo ”
- Ideał: państwo narodowe
- **Homogeniczność narodu i czystość rasy** – istota potęgi narodowej
- Mniejszości narodowe należy wchłonąć lub usunąć
- Uwielbienie charakteru narodowego – predestynacja do panowania nad światem

Ewolucja potęgi narodowej

MILITARYZM

- Potęga narodu sprowadza się do siły militarnej

Równowaga sił

- Równowaga sił i polityka zmierzająca do jej utrzymania oznacza **stabilność** w systemie złożonym z suwerennych państw
- Stabilność utrzymywana jest dzięki **równowadze wszystkich elementów systemu**

Wzory równowagi sił

- Walka o potęgę na arenie międzynarodowej może przebiegać według dwóch wzorów
  1. Wzór bezpośredniej opozycji
  2. Wzór współzawodnictwa

Wzory równowagi sił

1. Wzór bezpośredniej opozycji

- Polega na bezpośredniej opozycji między państwem, które chce ustanowić swą potęgę, a państwem, które odmawia podporządkowania

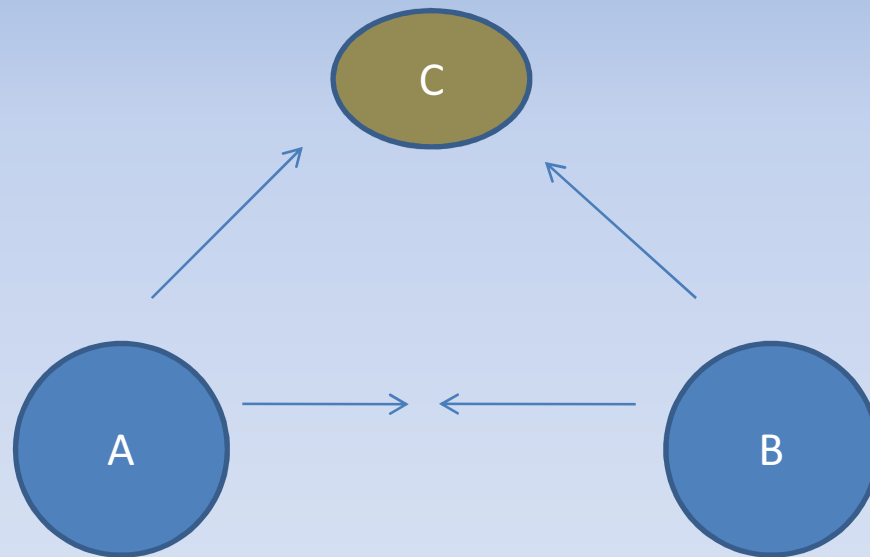

- Wewnętrzna sprzeczność równowagi sił
- Równowaga sił jest niestabilna i dynamiczna

Wzory równowagi sił

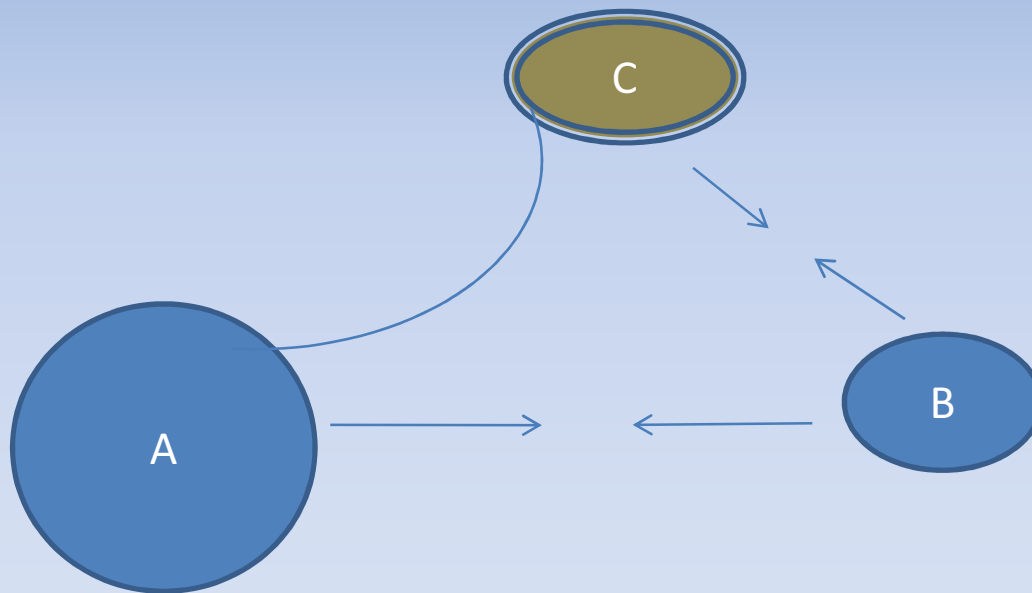
2. Wzory współzawodnictwa

- Zabezpieczenie niepodległości C

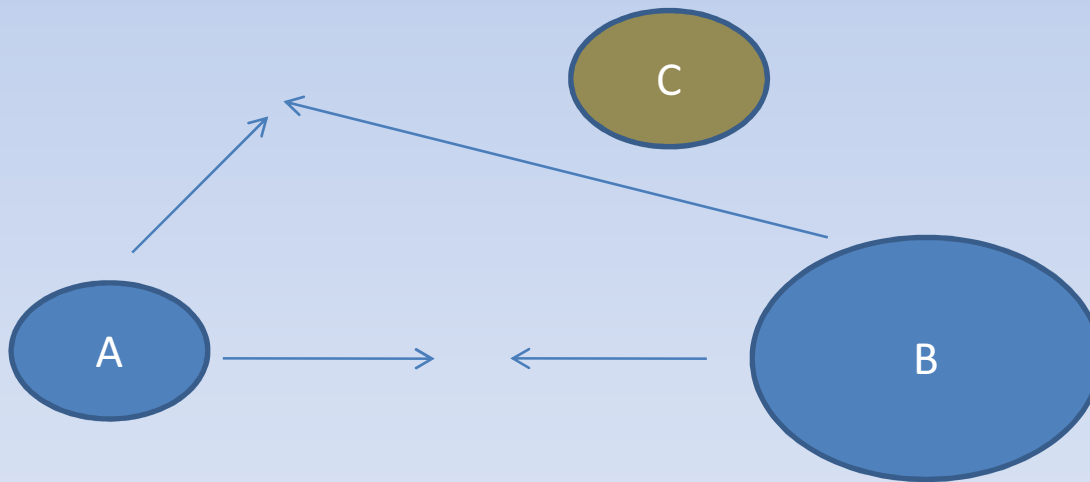
Wzory równowagi sił

- Zagrożenie niepodległości C przez A

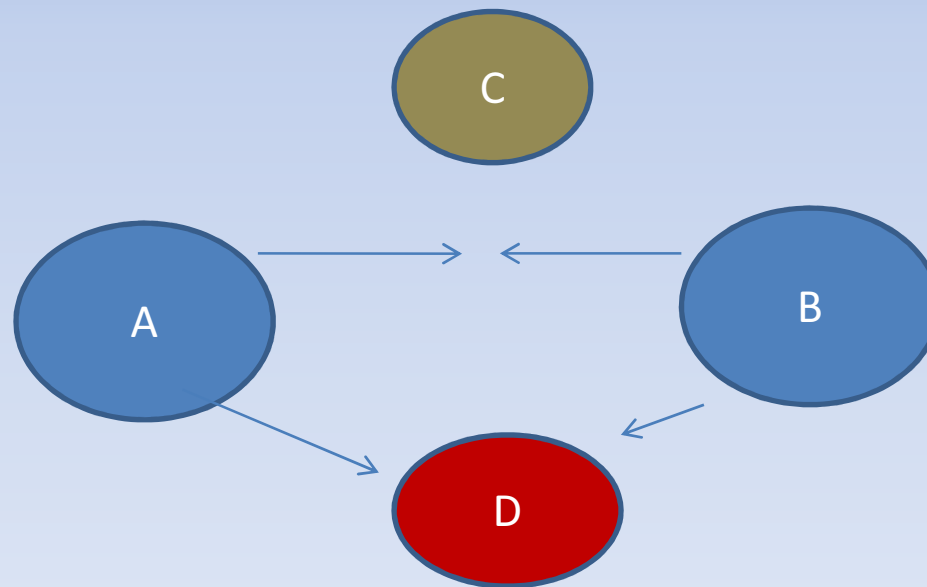
Wzory równowagi sił

- C zyskuje gwarancję bezpieczeństwa dzięki przewadze B

Wzory równowagi sił

- C zyskuje trwałą gwarancję bezpieczeństwa jeśli państwo A przeniesie swoją uwagę na państwo D

Metody osiągnięcia równowagi sił

Dziel i rządź

- polityka rekompensat
- wyścig zbrojeń lub rozbrojenie
- polityka sojuszy

Metody osiągnięcia równowagi sił

1. Polityka rekompensat

- Powszechnie stosowana w XVIII i XIX w.
- Traktat utrechcki 1713 r.
- Podział na strefy wpływów

Metody osiągnięcia równowagi sił

2. Wyścig zbrojeń

- Podstawowy element utrzymania równowagi sił
- Następstwo : wzrastające wydatki wojskowe oraz narastający strach

Metody osiągnięcia równowagi sił

2. Polityka sojuszy

- Nieodłączny element równowagi sił w ramach systemu złożonego z wielu państw

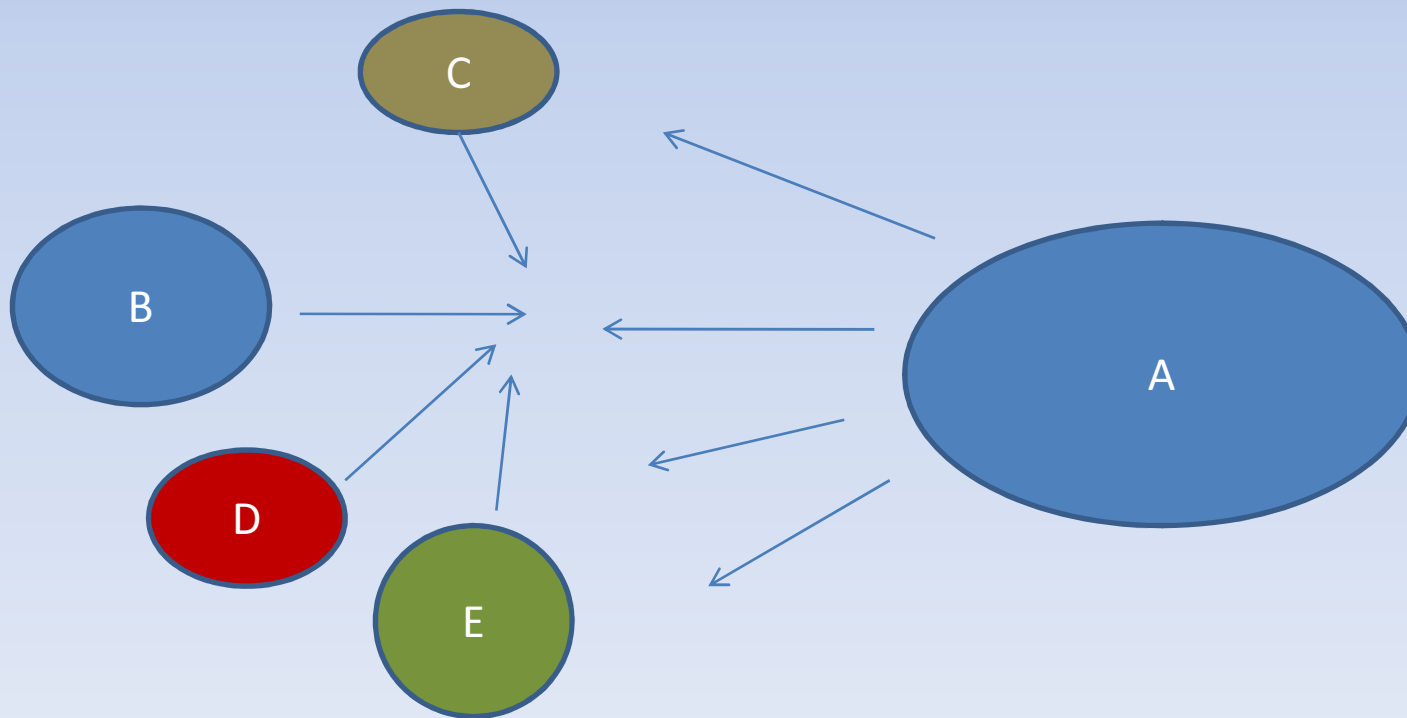
Metody osiągnięcia równowagi sił

- Podział sojuszy:
  1. Służące wspólnym, komplementarnym lub ideologicznym interesom lub politykom
  2. Wzajemne lub jednostronne
  3. Ogólne i ograniczone
  4. Tymczasowe i trwałe
  5. Funkcjonujące i niefunkcjonujące

Metody osiągnięcia równowagi sił

Sojusze a dominacja światowa

- Równowaga sił jest następstwem walki o potęgę

Równo- WAGA sił

1. System składa się z **dwóch szal**, na których lokują się państwa utożsamiane z taką samą polityką zagraniczną.
2. System składa się z **dwóch szal** i trzeciego elementu: *balansu*, którego celem jest utrzymanie równowagi

Równno- WAGA sił

- *Balans* lub tzw. ***języczek u wagi*** jest najpotężniejszym czynnikiem w polityce międzynarodowej

Struktura równowagi sił

- Równowaga sił składa się z powiązanych wzajemnie **podsystemów**, utrzymujących w swym obrębie własną równowagę sił

Dominująca równowaga → systemy lokalne

Dziękuję 😊